

Aleksandra SZTUK*

POMIAR JAKOŚCI ŻYCIA W POLSKICH WOJEWÓDZTWACH W LATACH 2019–2023. PERSPEKTYWA MARKETINGU TERYTORIALNEGO

MEASUREMENT OF LIFE'S QUALITY IN POLISH VOIVODESHIPS IN THE YEARS 2019–2023. TERRITORIAL MARKETING PERSPECTIVE

ABSTRAKT: Tempo zmian dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców może być dla niektórych osób lub podmiotów gospodarczych czynnikiem oddziałującym na ich decyzje dotyczące planów migracyjnych. Prosty i szybki dostęp do danych statystycznych wpłynął na zwiększone zainteresowanie obywateli obserwacją zmian różnych wskaźników w poszczególnych jednostkach terytorialnych. Celem artykułu jest pomiar jakości życia mieszkańców w polskich województwach w roku 2019 oraz 2023. Wykorzystane dane statystyczne pochodzą z Banku Danych Lokalnych. W wyniku dokonanego pomiaru opracowano ranking województw pod względem jakości życia dla obu badanych okresów oraz sklasyfikowano wszystkie województwa według 5-stopniowej skali jakości życia. Mimo że obecnie jakość życia w większości polskich województw została określona jako słaba, to dodatnie tempo wzrostu części z nich może być ważnym elementem działań marketingowych stosowanych przez miasta wobec obecnych i potencjalnych mieszkańców. Wnioski na podstawie przeprowadzonego pomiaru zostały opracowane z perspektywy marketingu terytorialnego.

SŁOWA KLUCZOWE: jakość życia, pomiar jakości życia, marketing terytorialny

ABSTRACT: The pace of changes in improving residents' quality of life may be a factor influencing decisions regarding migration for some people. Simple and quick access to statistical data has increased citizens' interest in observing changes in various indicators in individual territorial units. The article aims to present the results of measuring residents' quality of life in Polish voivodeships in 2019 and 2023. The statistical data used comes from the Local Data Bank. As a result of the measurement, a ranking of voivodeships in terms of quality of life for both periods under study was developed, and all voivodeships were classified according to a 5-point quality of life scale. Although the quality of life in most Polish voivodeships has been defined as weak, the positive growth of some, may be an essential element of marketing activities used by cities towards current and potential residents. Conclusions based on the measurement were developed from the perspective of territorial marketing.

KEY WORDS: quality of life, quality of life measurement, territorial marketing

* Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, ORCID 0000-0002-1845-0363

Wprowadzenie

Krytycznym zasobem oraz najważniejszą grupą docelową podejmowanych działań na rzecz poprawy obszarów funkcjonowania miasta powinni być mieszkańcy. Ich zadowolenie i dobrobyt sprzyjają rozwojowi konkurencyjności jednostki terytorialnej. Miasta postrzegane są przez potencjalnych i obecnych mieszkańców głównie przez pryzmat różnorodności i dostępności oferowanych usług (Insch, Florek 2008, 139). Tempo zmian dotyczących poprawy jakości życia mieszkańców jest dla części osób istotnym czynnikiem wpływającym na decyzje dotyczące planów migracyjnych oraz zamiarów związanych z zatrudnieniem (Kotlińska 2018, 259). Jednocześnie wyniki prowadzonych pomiarów dotyczące jakości życia w poszczególnych częściach kraju mogą stanowić ważny element prowadzonej strategii marketingowej kierowanej do mieszkańców.

Zainteresowanie jakością życia nie tylko przez badaczy i różnego rodzaju organizacje, ale także obywateli wiąże się z rosnącą rolą danych statystycznych w społeczeństwie. Wynika to głównie z łatwego dostępu do gromadzonych publicznie informacji oraz możliwości podejmowania decyzji na ich podstawie (Zalewska 2012, 260). Z perspektywy miast ważne jest, że zarządcy jednostek terytorialnych mogą kontrolować obiektywną jakość życia mieszkańców poprzez prowadzoną politykę społeczną, inwestycyjną oraz gospodarczą.

Celem artykułu jest pomiar jakości życia mieszkańców w polskich województwach w roku 2019 oraz 2023. Dane statystyczne odnoszące się do wykorzystanych wskaźników pochodzą z Banku Danych Lokalnych. Wartym uwagi wynikiem dokonanego pomiaru jest dynamika zachodzących zmian w poszczególnych województwach. Wykorzystanie statystyk na temat jakości życia mieszkańców zostanie przedstawione z perspektywy marketingu terytorialnego oraz znaczenia dla polskich miast nastawionych na promocję produktu mieszkalnego.

Idea marketingu terytorialnego

Obszar marketingu terytorialnego należy do zainteresowań badaczy z różnych dziedzin naukowych, np. geografów, urbanistów, ekonomistów socjologów czy historyków (Kobylińska, 2011, 62). Prowadzenie szeroko pojętych badań marketingowych w kontekście jednostek terytorialnych jest szczególnie istotne z perspektywy władz miejskich. Od wielu lat działania lokalne związane z promocją miejsca są coraz bardziej ugruntowane i realizowane w sposób spójny, strategiczny i przemyślany (Sztuk 2021, 156). Podejmowanie określonych działań z zakresu komunikacji marketingowej miasta wpływa pozytywnie na zainteresowanie daną jednostką wśród potencjalnych konsumentów. Zarówno regiony, jak i poszczególne miasta położone na ich terenie rywalizują o przyciągnięcie różnych grup docelowych oferty miejskiej, którzy lokują na danym terenie swoje zasoby, wpływając tym samym na konkurencyjność miejsca.

Zgodnie z ustaleniami badaczy dominujące w literaturze definicje marketingu miejsc akcentują dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców jako kluczowy cel działań

strategicznych w tym obszarze (Oleksy-Gębczyk 2017, 64). Mieszkańcy określani są jako najważniejsi odbiorcy działań marketingu terytorialnego (Kesgin i in. 2019, 61–62). Według Szromnika (2007) marketing terytorialny polega przede wszystkim na zarządzaniu jednostką terytorialną przy odpowiednim wykorzystaniu posiadanych zasobów i dążeniu do realizacji potrzeb i pragnień mieszkańców. Działania w ramach marketingu terytorialnego można uznać za skuteczne, jeśli określone grupy odbiorców (np. mieszkańcy, turyści, przedsiębiorcy lokalni) odczuwają zadowolenie i satysfakcję z życia, funkcjonowania i przebywania na danym terenie.

W literaturze przedmiotu wyróżnia się trzy główne kategorie celów, do których powinni dążyć zarządzający jednostkami terytorialnymi w kontekście stosowania działań z zakresu marketingu terytorialnego (Chrzan 2015, 112):

- poprawa jakości i warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczych na terenie jednostki,
- podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności jednostki poprzez eksponowanie cech unikalnych oraz pozyskiwanie nowych odbiorców oferty,
- kształtowanie pozytywnego wizerunku.

Najczęściej wskazywanym sposobem poprawy jakości życia mieszkańców jest rozwój infrastruktury związanej ze świadczeniem różnorodnych usług publicznych oraz zwiększenie dostępności do tych usług. W tym kontekście zwraca się uwagę na możliwość wykorzystania w komunikacji marketingowej miast, informacji na temat podejmowanych systematycznie działań na rzecz podnoszenia jakości życia lokalnej społeczności. Podkreślanie pozytywnych cech danego terytorium skutkuje wzbudzeniem zainteresowania miejscem i wspomaga podejmowanie decyzji względem danego terenu (Dylik 2015, 15). Zaangażowanie władz w podnoszenie jakości życia odzwierciedlane w obiektywnych wskaźnikach może być szczególnym rodzajem przewagi dla miejsc, które nie wyróżniają się na tle innych pod względem unikalnych zasobów, np. naturalnych, czy rozpoznawalnego wizerunku, budując w ten sposób ich atrakcyjność. W tym kontekście atrakcyjność terytorialna polega na zdolności danego miejsca do pozyskiwania różnego rodzaju zasobów oraz przyciągania podmiotów (Hassib 2018, 62). Biorąc pod uwagę, że miasta nie funkcjonują w próżni i są bezpośrednio kojarzone z regionem, w którym są położone, lokalni zarządcy w celu podniesienia atrakcyjności miasta mogą zawierać w komunikacji marketingowej informacje odwołujące się nie tylko do cech miasta, ale także województwa. Potencjalni mieszkańcy, czyli osoby planujące migracje wewnętrzną, często poddają analizie pozycję danego miasta na tle pozostałych oraz obserwują jego rozwój w różnych istotnych dla nich kontekstach (Nowak 2021, 129).

Jakość życia w ujęciu obiektywnym i subiektywnym

Pojęcie jakości życia (ang. quality of life – QOL) zaczęło być używane pod koniec lat 50. ubiegłego wieku, jako kategoria przeciwna do poziomu życia, które odwołuje się do stopnia osiągnięć w wymiarze materialnym. Wkrótce zaczęły być prowadzone

naukowe dyskusje i badania odnoszące się do jakości życia, których początkowym celem było stworzenie teoretycznych ram dla tego pojęcia (Kałamucka 2023, 116). Jakość życia w naukowym kontekście nie ma ogólnej, powszechnie przyjętej definicji, mimo że funkcjonuje w terminologii wielu obszarów badawczych, np. socjologii, zarządzaniu, ekonomii, medycynie czy psychologii (Kotarski 2018, 34). Również w kontekście nauk społecznych nie została jak dotąd opracowana uniwersalna definicja jakości życia (Kotarski, 2019, 82). Najczęściej jakość życia odnoszona jest do stopnia oraz sposobu zaspokojenia potrzeb związanych z realizacją planów osobistych i zawodowych (Jankowska 2011, 34).

Bez względu na wykorzystywaną definicję pojęcie jakości życia odnosi się do wielowymiarowej oceny okoliczności i uwarunkowań zewnętrznych, w których żyje człowiek. Ocena ta dokonywana może być na podstawie subiektywnych odczuć lub obiektywnych wskaźników w postaci danych liczbowych. Stąd też pojęcie jakości życia łączy w sobie odniesienie do subiektywnego i obiektywnego wymiaru. Subiektywna jakość życia odnosi się do wielowymiarowej opinii dokonywanej przez jednostkę w kontekście np. ogólnej oceny dobrobytu, kariery zawodowej, zdrowia, postaw społecznych, poczucia szczęścia lub bezpieczeństwa (Czapiński, Panek 2007, 13). Subiektywna ocena poziomu jakości życia może zależeć od aktualnej kondycji psychicznej danego człowieka, aspiracji w danym okresie oraz innych wewnętrznych uwarunkowań. Pomiar jakości życia skupiające się na wymiarze subiektywnym są szczególnie użyteczne w mniejszych skalach przestrzennych, np. gminach lub miastach, ponieważ mogą wskazywać na konkretne, wymagające zmian obszary funkcjonowania miejsca lub problemy, z którymi mierzą się mieszkańcy.

Obiektywna jakość życia jest zbiorem faktów opisujących różne sfery życia człowieka. Pomiar jakości życia w wymiarze obiektywnym jest przeprowadzany przy wykorzystaniu wskaźników, które występują w formie miar natężenia. Najczęściej wskaźniki te przybierają charakter danych ilościowych. Co istotne z metodologicznego i statystycznego punktu widzenia, nie istnieje związek między oceną jakości życia w wymiarze obiektywnym i subiektywnym (Borys 2015, 12-13).

Złożoność pojęcia jakości życia wpływa na trudności związane z jego konceptualizacją i operacjonalizacją, tym samym utrudniając dobór odpowiednich wskaźników i pomiar zjawiska (Kałamucka 2023, 117). Do najczęściej wykorzystywanych wskaźników pomiaru jakości życia mieszkańców w wymiarze obiektywnym należą dane odnoszące się m.in. do: sytuacji dochodowej, warunków mieszkaniowych, kształcenia, uczestnictwa w kulturze, wypoczynku i korzystania z usług placówek medycznych (Czapiński, Panek 2007). W literaturze przedmiotu często kładziony jest także nacisk na tereny zieleni podczas dokonywania pomiaru. Dostęp do parków i zieleńców w miastach oddziałuje na jakość życia mieszkańców m.in. poprzez redukcję stresu oraz możliwość podjęcia różnego rodzaju aktywności fizycznej (Biernacka 2022, 258). W celu zapewnienia rzetelnej oceny jakości życia, niezbędne jest wykorzystanie możliwie szerokiego zestawu wskaźników odzwierciedlających różnorodne aspekty funkcjonowania człowieka (Jankowska 2011, 38). Niektórzy badacze do pomiaru

jakości życia proponują także modele mieszane, czyli składające się ze wskaźników uwzględniających zarówno wymiar obiektywny, jak i subiektywny (Michalska-Żyła 2015, 149). Znaczna część badaczy wskazuje jednak na zasadność stosowania metod ilościowych w analizie jakości życia (np. Śleszyński, 2021). Jak dotąd nie została opracowana uniwersalna skala zawierająca powszechnie przyjęte wskaźniki pozwalające na dokonanie oceny jakości życia. Za główną wadę proponowanych sposobów pomiaru i wykorzystywanych wskaźników, uważa się brak uwzględnienia atrybutu przestrzennego, co pozwoliłoby na skalowanie lub przeniesienie wyników do wymiaru lokalnego (Kałamucka 2023, 127).

Pomiar i wyniki

Jakość życia w polskich województwach w latach 2019–2023

W celu oceny jakości życia w polskich województwach posłużono się danymi statystycznymi zawartymi w Banku Danych Lokalnych dla dwóch okresów: roku 2019 oraz 2023. Dobór wskaźników zastosowanych w analizie miał na celu odzwierciedlenie kluczowych obszarów życia człowieka w kontekście funkcjonowania na terenie danej jednostki terytorialnej. Śleszyński (2021, 332–338), dokonując oceny jakości życia w gminach w Polsce, opracował syntetyczny wskaźnik oparty na zmiennych odnoszących się m.in. do takich obszarów, jak: środowisko naturalne, edukacja, dobrobyt i rozwój społeczno-ekonomiczny, zdrowie i bezpieczeństwo, a także kultura i rekreacja. Obszary te uznawane są za fundamentalne dla codziennego funkcjonowania człowieka, a ich jakość może wykazywać istotne zróżnicowanie przestrzenne, zależne od miejsca zamieszkania. Podobne podejście prezentują Czapiński i Panek (2007), którzy podkreślają konieczność doboru wskaźników odzwierciedlających najważniejsze aspekty życia społecznego i indywidualnego. Z kolei Jankowska (2011, 34) wskazuje, że pomiar jakości życia powinien uwzględniać zarówno stopień, jak i sposób zaspokojenia podstawowych potrzeb, takich jak bezpieczeństwo, samorealizacja czy równowaga psychiczna. Mając na uwadze powyższe założenia, w niniejszej analizie uwzględniono wskaźniki odnoszące się do sześciu kluczowych obszarów jakości życia społecznego: sytuacji materialnej mieszkańców, poziomu bezpieczeństwa w regionie, dostępności opieki zdrowotnej, rekreacji, kultury oraz edukacji. Do pomiaru wykorzystano 12 następujących zmiennych:

1. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł),
2. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw przez policję – ogółem (%),
3. Liczba przychodni na 10 tys. ludności,
4. Długość linii komunikacji miejskiej na 1000 mieszkańców (km),
5. Długość dróg dla rowerów na 100 tys. km² (km),
6. Powierzchnia parków i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca,
7. Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice na 10 tys. ludności (m²),
8. Imprezy artystyczno-rozrywkowe i sportowe,
9. Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci do lat 3,

10. Liczba przedszkoli ogółem,
11. Liczba domów studenckich,
12. Kursy organizowane przez jednostkę (podnoszące kwalifikacje i umiejętności, np. kursy języków obcych, plastyczne, taneczne, komputerowe i inne).

W pierwszym etapie analizy wartości zmiennych dla wszystkich województw (stylizacja odpowiadająca za wzrost) w badanym roku 2019 i 2023 zostały unormowane. Następnie dla każdego z województw została obliczona średnia unormowanych zmiennych mieszczących się w przedziale 0–1. Wartość syntetycznego wskaźnika równa lub bliska 1 oznacza wysoki poziom życia mieszkańców w danym województwie na podstawie dobranych zmiennych. Województwa, w których wartość syntetycznego wskaźnika zmierza do 0, określono jako regiony cechujące się słabą lub bardzo słabą jakością życia mieszkańców.

Na podstawie wyników pomiaru ustalono miejsca rankingowe poszczególnych województw w kontekście poziomu życia mieszkańców oraz obliczono indeks dynamiki wzrostu w badanym okresie. Województwo śląskie zarówno w roku 2019 (0,615), jak i 2023 (0,617) uzyskało najwyższą wartość syntetycznego wskaźnika, odnotowując jednocześnie nieznaczny wzrost (o 0,45%). Najniższa wartość wskaźnika w obu badanych okresach wystąpiła w woj. Świętokrzyskim, przy jednoczesnym spadku dynamiki na poziomie 2,77%. Województwo podlaskie oraz warmińsko-mazurskie mimo stosunkowo niskiej wartości wskaźnika syntetycznego osiągnęły w przeciągu czterech lat najwyższe tempo dynamiki wzrostu. Nie zmieniło to jednak ich miejsca rankingowego, stawiając je w 2019 i 2023 roku kolejno na 14. i 15. miejscu. Dość niepokojąca wydaje się zmiana, która zaszła w woj. pomorskim, w którym odnotowano spadek wartości syntetycznego wskaźnika aż o 14,11% (tabela 1).

W 2019 r. średnia wartość syntetycznego wskaźnika wśród wszystkich województw wynosiła 0,379. Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie świętokrzyskim (0,183). Na tak niski wynik w badanym okresie wpłynęły m.in.: najniższa powierzchnia parków i terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca oraz najniższa liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci na tle badanych województw w badanym okresie. Ponadto świętokrzyskie w 2019 r. charakteryzowały niski stan funkcjonujących dróg dla rowerów na 100 tys. km² oraz mała liczba domów studenckich.

Pozycję lidera w 2019 roku śląskie zawdzięcza najlepszym wynikom odnoszącym się do długości dróg rowerowych, linii komunikacyjnej oraz liczby imprez artystyczno-sportowych na tle pozostałych województw. Na drugim miejscu pod względem wartości syntetycznego wskaźnika w badanym okresie znajdowało się woj. mazowieckie, które wyróżniało się najwyższym przeciętnym wynagrodzeniem miesięcznym brutto oraz najwyższą liczbą domów studenckich i przedszkoli. Graficzne przedstawienie różnic wartości wskaźnika dla poszczególnych województw w 2019 r. przedstawiono na ryc. 1.

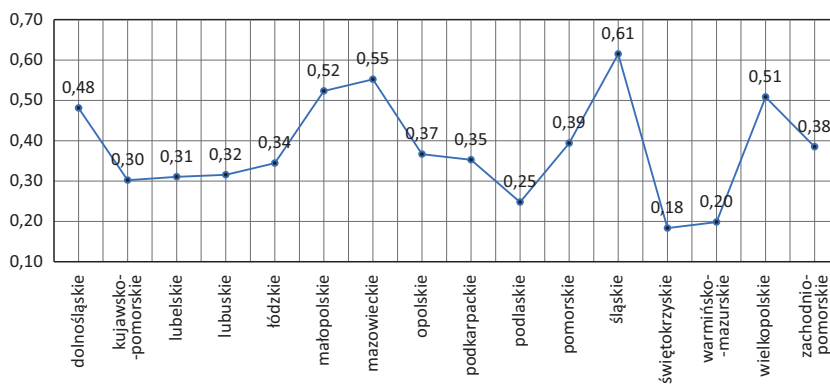
Średnia wartość syntetycznego wskaźnika wśród województw w 2023 wynosiła 0,371, a więc była niższa o 2,16% w porównaniu z poprzednim badanym okresem. Najwyższy wzrost nastąpił w województwie podlaskim (16,75%), gdzie odnotowano wysokie

Tabela 1

Ranking poziomu jakości życia w polskich województwach w roku 2019 i 2023

Województwo	Wartość wskaźnika		Dynamika [%]	Miejsce w rankingu	
	2019	2023		2019	2023
Dolnośląskie	0,481	0,467	97,19	5	4
Kujawsko-pomorskie	0,302	0,322	106,56	13	10
Lubelskie	0,310	0,314	101,27	12	12
Lubuskie	0,316	0,315	99,68	11	11
Łódzkie	0,345	0,332	96,37	10	9
Małopolskie	0,523	0,542	103,62	3	2
Mazowieckie	0,552	0,502	90,91	2	3
Opolskie	0,367	0,365	99,66	8	7
Podkarpackie	0,353	0,308	87,23	9	13
Podlaskie	0,248	0,289	116,75	14	14
Pomorskie	0,394	0,338	85,89	6	8
Śląskie	0,615	0,617	100,45	1	1
Świętokrzyskie	0,183	0,178	97,23	16	16
Warmińsko-mazurskie	0,198	0,231	116,67	15	15
Wielkopolskie	0,508	0,438	86,19	4	5
Zachodnio-pomorskie	0,385	0,370	96,20	7	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL.



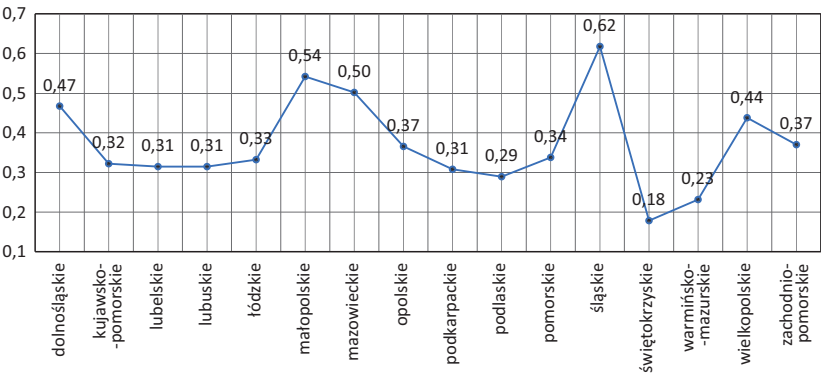
Ryc. 1. Jakość życia w polskich województwach w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL.

wartości dotyczące liczby przychodni oraz centrów i domów kultury na 10 tys. mieszkańców w porównaniu do pozostałych województw. Na drugim miejscu rankingowym znalazło się województwo małopolskie, prześcigając w 2023 r. województwo mazo-

wiekie pod względem jakości życia mieszkańców. Za wysokie miejsce województwa mazowieckiego odpowiada najwyższa ilość organizowanych kursów edukacyjnych dla mieszkańców oraz stosunkowo wysoki wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw na tle pozostałych regionów. Województwo świętokrzyskie, które w obu analizowanych rankingach zajęło ostatnie miejsce, uzyskało wartość wskaźnika równą 0,178. Wynik ten był nieznacznie niższy niż w roku 2019 (0,183), co wskazuje na spadek dynamiki jakości życia mieszkańców tego regionu o około 3%. Należy jednak zauważyć, że wśród wszystkich 16 województw jedynie w 6 z nich zaobserwowano wzrost indeksu dynamiki w badanym kontekście. Różnice wartości wskaźnika wśród województw w 2023 r. zostały przedstawione na rys. 2.

W ostatniej części analizy, na podstawie wartości syntetycznego wskaźnika, województwa zostały przyporządkowane według kategorii jakości życia w 5-stopniowej



Ryc. 2. Jakość życia w polskich województwach w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL.

Tabela 2

Skala i umiejscowienie w rankingu polskich województw pod względem jakości życia w roku 2019 i 2023

Jakość życia	Skala	2019	2023
Bardzo dobra	$x > 0,8$	–	–
Dobra	$0,6 < x < 0,8$	śląskie	śląskie
Średnia	$0,4 < x < 0,6$	dolnośląskie, małopolskie, mazowieckie, wielkopolskie	dolnośląskie, małopolskie, mazowieckie, wielkopolskie
Słaba	$0,2 < x < 0,4$	kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, zachodniopomorskie	kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie
Bardzo słaba	$x < 0,2$	warmińsko-mazurskie, świętokrzyskie	świętokrzyskie

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL.

skali. Posłużono się skalą, dla której przedziały poszczególnych klas zostały opracowane przez autorów Strategii Rozwoju Sudety 2023 (2018, 43), w celu oceny jakości życia mieszkańców powiatów subregionów wałbrzyskiego oraz jeleniogórskiego.

Według przedziałów skali oraz syntetycznych wskaźników obliczonych dla województw, jakość życia mieszkańców w żadnym z nich nie jest na poziomie *bardzo dobrym*. Zarówno w roku 2019, jak i 2023 jedynie w województwie śląskim jakość życia mieszkańców określana została jako dobra. W większości województw jakość życia według wskaźnika odnoszącego się do wybranych zmiennych jest obecnie słaba (0,4–0,2). W ciągu czterech lat wyłącznie województwo warmińsko-mazurskie dokonało dodatniej zmiany klasy, osiągając tym samym jeden z najwyższych indeksów dynamiki wzrostu w badanym kontekście (tabela 2).

Wnioski i przyszłe kierunki badań

Na podstawie wybranych 12 wskaźników służących do pomiaru oceny jakości życia mieszkańców polskich województw stwierdzono, że w 11 z 16 regionów poziom życia mieszkańców jest słaby lub bardzo słaby. Ponadto jedynie w 6 województwach odnotowano dodatnie tempo wzrostu w badanym kontekście, w porównaniu z poprzednim okresem. Przyczyn regresu można doszukiwać się m.in. w: konsekwencjach pandemii w okresie marzec 2020 – maj 2022, napływie migrantów lub też niewystarczającej liczbie niektórych obiektów użyteczności publicznej. Liderem pod względem jakości życia mieszkańców w obu badanych okresach okazało się województwo śląskie. Zadowolająca sytuacja w tym kontekście wystąpiła także w dolnośląskim, małopolskim, mazowieckim i wielkopolskim. W badaniu przeprowadzonym przez Woźniaka i Lipską (2024), którzy dokonali oceny jakości życia w polskich województwach w latach 2010 i 2020, uwzględniono dziewięć wskaźników, obejmujących m.in. poziom bezpieczeństwa, dochód rozporządzalny, dostęp do kultury oraz opiekę lekarską. Wśród województw o najwyższej jakości życia znalazły się mazowieckie, małopolskie i śląskie, co częściowo koreluje z wynikami przeprowadzonego pomiaru. Chociaż poziom jakości życia w polskich województwach nie wydaje się bezpośrednio związany z ich położeniem geograficznym, to można zauważyć, że regiony położone w zachodniej i środkowej części kraju cechują się wyższymi wartościami syntetycznego wskaźnika.

Jedną z form nierówności są nierówności społeczne, które mogą przejawiać się w zróżnicowanym stylu życia, prestiżu społecznym, jakości życia oraz udziale w kulturze (Bilińska 2020, 39). Zjawiska te wynikają z nierównomiernego dostępu jednostek i grup społecznych do zasobów materialnych i niematerialnych. Poziom jakości życia w wymiarze subiektywnym i obiektywnym jest nadrzędnym celem strategii rozwoju dla regionów (Majecka, Nowak 2019, 149). Miasta w celu przyciągnięcia wykwalifikowanych i kreatywnych mieszkańców mogą wykorzystywać w komunikacji marketingowej przekazy odnoszące się do statystyk związanych ze stałym podnoszeniem jakości życia lokalnej społeczności. Z perspektywy potencjalnych i obecnych mieszkańców istotne zastosowanie w komunikacji miasta może mieć także podkreślanie cech, które są

szczególnie pozytywne na tle pozostałych województw, np. poziom bezpieczeństwa (lubelskie, podlaskie, kujawsko-pomorskie), wspieranie i rozwijanie kompetencji mieszkańców (małopolskie) czy możliwości rekreacyjne na terenach zazielenionych (lubuskie, dolnośląskie, opolskie).

Przeprowadzony pomiar może być podstawą dalszych badań zmierzających do wyjaśnienia dokładanych przyczyn spadku wartości wskaźnika w poszczególnych województwach oraz dość wysokich nierówności między województwami. Ponadto w kontekście problematyki marketingu terytorialnego wartościowe byłoby scharakteryzowanie polityki inwestycyjnej oraz społecznej prowadzonej w województwach z najwyższym tempem dynamiki syntetycznego wskaźnika w ostatnich latach.

Bibliografia

- Biernacka Magdalena. 2022. *Podaż terenów zieleni w mieście. Jakość życia, standardy planowania, wartość*. W: *EkoMiasto#Środowisko. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta*, red. Agnieszka Rzeńca, 257–270. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. DOI: 10.18778/7969-576-8.12.
- Bilińska, Katarzyna. 2020. *Nierówności społeczno-ekonomiczne jako problem o nowym znaczeniu w XXI wieku*. W: *Wyzwania i problemy społeczne początku XXI wieku*, red. Norbert Laurisz, 37–48. Kraków: Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej.
- Borys, Tadeusz. 2015. Typologia jakości życia i pomiar statystyczny. *Wiadomości Statystyczne*, 7(650), 1–18.
- Chrzan, Edward. 2015. Marketing terytorialny w kontekście rozwoju zrównoważonego. *Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej. Zarządzanie*, 20, 110–119.
- Czapiński Janusz i Tomasz Panek. 2011. *Diagnoza społeczna. Warunki i jakość życia Polaków*. Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego.
- Dylik, Beata. 2015. Marketing terytorialny w zarządzaniu rozwojem miast na przykładzie Gdańska, Krakowa, Poznania oraz Wrocławia. *Refleksje. Pismo Naukowe Studentów i Doktorantów WNPiD UAM*, 11, 13–16. DOI: 10.14746/r.2015.1.2.
- Hassib, Rehailia i Saadi Ibtissem. 2018. Territorial marketing: A tool for developing the attractiveness of territories. *ITU Journal of Faculty of Architecture*, 15(3), 61–69. DOI: <https://doi.org/10.5505/itujfa.2018.14622>.
- Insch, Andrea i Magdalena Florek. 2008. A great place to live, work and play. Conceptualising place satisfaction in the case of a city's residents. *Journal of Place Management and Development*, 1(2), 138–149.
- Jankowska, Ewa. 2011. Pojęcie i narzędzia pomiaru jakości życia. *Toruńskie Studia Międzynarodowe*, 1(4), 33–39. DOI: 10.12775/TIS.2011.003.
- Kałamucka, Wioletta. 2023. Przegląd wskaźników jakości życia w systemach wskaźników społecznych. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Lublin-Polonia*, 78, 115–130. DOI: 10.17951/b.2023.78.0.115-130.
- Kesgin, Muhammet, Rajendran Murthy i Linden Pohland. 2019. Residents as destination advocates: the role of attraction familiarity on destination image. *Journal of Hospitality and Tourism*, 2(1), 55–74.
- Kobylińska, Urszula. 2011. Współczesne wyzwania dla miejskich samorządów w zakresie kreowania wizerunku. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 663(7), 61–71.
- Kotarski, Hubert. 2018. Determinanty jakości życia i zadowolenia z życia mieszkańców polskiego miasta. *Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 534, 33–43.
- Kotarski, Hubert. 2019. Miasto szczęśliwe? O jakości życia mieszkańców – przypadek Rzeszowa. *Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa*, 10, 79–95.
- Kotlińska, J. (2018). Wpływ władz lokalnych na poprawę jakości życia mieszkańców danego terenu. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 56(4), 259–277.
- Majecka, Agata i Paulina Nowak. 2019. Uwarunkowania jakości życia w polskich województwach. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 59, 149–161.

- Michalska-Żyła, Agnieszka. 2015. Zadowolenie z życia a zaufanie społeczne mieszkańców miast postprzemysłowych. *Acta Universitatis Lodziensis. Folia Sociologica*, 52, 147–168.
- Nowak, Klaudia. 2021. Kreowanie wizerunku miasta przy użyciu narzędzi marketingu mix na przykładzie miasta Lublin. *Zarządzanie Innowacyjne w Gospodarce i Biznesie*, 1(32), 121–130.
- Oleksy-Gębczyk, Aneta. 2017. Marketing relacji w zarządzaniu miastem. *Studia Ekonomiczne. Gospodarka. Społeczeństwo. Środowisko*, 1(1), 62–72.
- Szromnik, Andrzej. 2007. *Marketing terytorialny. Miasto i region na rynku*. Kraków: Wolters Kluwer.
- Sztuk, Aleksandra. 2021. Zmiany w wyborach destynacji turystycznych w okresie pandemii COVID-19. Szansa dla małych miast. W: *Zdrowie i style życia: ekonomiczne, społeczne i zdrowotne skutki pandemii*, red. Wioletta Nowak, Katarzyna Szalotka, 155–176. Wrocław: Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Śleszyński, Przemysław. 2021. Syntetyczny Wskaźnik Jakości Życia w gminach Polski na początku trzeciej dekady XXI wieku. *Czasopismo Geograficzne*, 92(2), 325–352.
- Woźniak, Robert i Katarzyna Lipska. 2024. Zróżnicowanie regionalne jakości życia w Polsce w kontekście wybranych obszarów – wielowymiarowa analiza porównawcza. *Metody Ilościowe w Badaniach Ekonomicznych*, 25(4), 168–178.
- Zalewska, Mariola. 2012. Jakość życia – wybrane koncepcje. Analiza porównawcza wskaźników jakości życia w Polsce i krajach UE. *Problemy Zarządzania*, 10(2), 258–275. DOI: 10.7172.1644-9584.37.16.

Dokumenty strategiczne

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części województwa dolnośląskiego na lata 2020–2030, obejmująca swoim zasięgiem subregiony wałbrzyski i jeleniogórski (NUTS 3) – Strategia Rozwoju Sudety 2030 (2018).

Bazy danych

Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych.